

Sygn. akt. I ACa 403/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie Wydział I Cywilny w składzie:

<i>Przewodniczący</i>	<i>SSA Anna Pelc</i>
<i>Sędziowie:</i>	<i>SA Anna Gawelko</i> <i>SA Dariusz Mazurek (spraw.)</i>
<i>Protokolant:</i>	<i>st.sekr.sądowy Cecylia Solecka</i>

po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2012 r. na rozprawie

sprawy z powództwa **M. O.**

przeciwko **Grupie (...) Sp. z o.o. w S.**

o ustalenie

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Gospodarczego w Rzeszowie

z dnia 11 lipca 2012 r., sygn. akt VI GC 153/11

I. **o d d a l a** apelację,

II. **z a s ą d z a** od pozwanego Grupy (...) Sp. z o.o w S. na rzecz powoda M. O. kwotę 270 zł (dwieście siedemdziesiąt) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym ,

III. **p r z y z n a j e** od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Rzeszowie kuratorowi radcy prawnemu M. K. wynagrodzenie w kwocie 332 zł (trzysta trzydzieści dwa) .

UZASADNIENIE

Powód M. O. domagał się ustalenia, że uchwała Rady Nadzorczej Grupy (...) Spółki z o.o. w S. podjętej w dniu 22 czerwca 2011r. w przedmiocie zawieszenia M. O. w czynnościach jednoosobowego Prezesa Zarządu spółki jest nieważna.

Powód argumentował, że członkowie Rady Nadzorczej nie zostali zawiadomieni o posiedzeniu Rady na której podjęto uchwałę w sposób umożliwiający im łączne uczestnictwo, co miało wpływ na wynik głosowania nad podjętą uchwałą.

Reprezentujący pozwanego kurator domagał się oddalenia powództwa i zasądzenia od powoda kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 11 lipca 2012r. Sąd Okręgowy w Rzeszowie uwzględnił powództwo w ten sposób, że stwierdził nieważność uchwały nr (...) Rady Nadzorczej Grupy (...) Spółka z o.o. w S. podjętej w dniu 22 czerwca 2011r. w przedmiocie zawieszenia powoda M. O. w czynnościach jednoosobowego Prezesa Zarządu Spółki. Dalej idące żądania powoda zostały oddalone. Ponadto zasądzone zostały od pozwanego na rzecz powoda koszty procesu w kwocie 2 627 zł oraz przyznano kuratorowi wynagrodzenie w kwocie 428,40 zł.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy wskazał, że wydał wyrok w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

Spółka Grupa (...) Spółka z o.o. w S. powstała na podstawie umowy zawartej w dniu 30 lipca 2002r. w celu prowadzenia działalności związanej z produkcją rolniczą. Spółka jest udziałowcem innej spółki Centrala (...) w S.. Zgodnie z umową spółki uchwały Rady Nadzorczej Spółki zapadały większością głosów, a do kompetencji Rady Nadzorczej należało między innymi zawieszenie w czynnościach członków zarządu.

Na dzień podjęcia uchwały będącej przedmiotem postępowania w niniejszej sprawie zarząd w pozwanej spółce był jednoosobowy, a powód M. O. pełnił funkcję prezesa zarządu. W skład rady nadzorczej wchodził Z. I., W. R. oraz A. P. (1).

W dniu 21 czerwca 2011r. miało odbyć się Walne Zgromadzenie pozwanej spółki, jednak nie doszło do niego z powodu braku dostępu do miejsca w którym zwołano zgromadzenie (zamknięcie bram wejściowych). W dniu 22 czerwca 2011r. przed rozpoczęciem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia udziałowców za 2010r. Przedsiębiorstwa (...) Spółki z o.o. w S. na którym powód miał reprezentować pozwaną spółkę jako udziałowca, jeden z członków rady nadzorczej pozwanej spółki (...) zawiadomił powoda, że na podstawie uchwały rady nadzorczej pozwanej spółki powód został zawieszony w czynnościach prezesa zarządu i wręczył na tę okoliczność powodowi stosowny dokument. Sąd Okręgowy ustalił, że uchwała podjęta została w dniu 22 czerwca na posiedzeniu rady, które odbyło się o godz. 10.00. W zebraniu Rady uczestniczyli jej członkowie Z. I., który oddał głos za podjęciem uchwały i W. R., który wstrzymał się od głosu. Na posiedzeniu nie był obecny trzeci członek rady A. P. (2), który przebywał poza granicami kraju. O terminie posiedzenia Z. I. zawiadomił A. P. (1) wiadomością sms wysłaną przy użyciu telefonu komórkowego w dniu 21 czerwca 2011r. o godz. 22. Zebranie rady zostało wyznaczone na godz. 9.00 w dniu 22 czerwca 2011r. Faktycznie odbyło się o godz. 10.00. O zmianie godziny rozpoczęcia posiedzenia A. P. (1) nie został zawiadomiony.

W dniu 13 lipca 2011r. odbyło się Zwyczajne Walne Zgromadzenie pozwanej spółki. Podjęto na nim uchwały o zatwierdzeniu sprawozdania zarządu, przyjęto i zatwierdzono bilans spółki, odrzucono sprawozdanie Rady Nadzorczej, odwołano dotychczasową Radę i powołano nowych członków Rady Nadzorczej.

Sąd Okręgowy wskazał i ocenił jakie przeprowadzone w sprawie dowody i w jakim zakresie ocenił za wiarygodne.

W oparciu o powyższe ustalenia i ocenę materiału dowodowego Sąd Okręgowy rozważył dopuszczalność roszczenia, przedmiotem którego jest zaskarżenie uchwał Rady Nadzorczej z uwagi na brak stosownych regulacji wynikających z przepisów ustawy Kodeks spółek handlowych, a wcześniej kodeksu handlowego. Sąd Okręgowy opowiedział się za poglądami zgodnie z którymi w takich sytuacjach konieczne jest na podstawie art. 2 k.s.h. odwołanie się do przepisów kodeksu cywilnego i art. 58 § 1 i 2 tej ustawy, przy wykorzystaniu roszczenia wynikającego z art. 189 k.p.c. Sąd Okręgowy ocenił, że powód ma interes prawny w wytoczeniu powództwa.

Oceniając na tej podstawie ważność podjętej przez Radę Nadzorczą w dniu 22 czerwca 2011r. uchwały Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że umowa spółki jak też inne przepisy nie określały sposobu w jaki Rada Nadzorcza była zobowiązana do zwoływania posiedzeń, a jedynym wymogiem formalnym było podejmowanie uchwał przez Radę zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej połowy członków Rady. Sąd Okręgowy ocenił, że również przepisy ustawy kodeks spółek handlowych nie zawierają szczegółowych nakazów co do tego w jaki sposób członkowie rady powinni być zawiadamiani o posiedzeniach. Dlatego ocenił, że zawiadomienia mogą przyjąć dowolną formę, z zastrzeżeniem, że powinno dojść do adresata z odpowiednim wyprzedzeniem tak aby zaproszony mógł się zapoznać z przedłożonymi materiałami i dokumentami. Dokonując oceny sposobu przyjęcia przedmiotowej uchwały Sąd

Okręgowy wskazał na doniosłość tej uchwały dla funkcjonowania spółki. Zwrócił uwagę, że w świetle okoliczności w jakich Z. I. zawiadomił pozostałych członków Rady o terminie posiedzenia, wątpliwe było aby trzeci z członków Rady, który przebywał za granicą mógł wypowiedzieć się co do treści podjętej uchwały, tym bardziej, że doszło do zmiany terminu rozpoczęcia posiedzenia. W ocenie Sądu Okręgowego wątpliwe w okolicznościach ustalonych przez Sąd było czy doszło do sporządzenia protokołu posiedzenia Rady, skoro o fakt ten został ujawniony dopiero w zeznaniach Z. I., a protokół został przedstawiony przez pozwanego dopiero po tych zeznaniach i ujawnieniu faktu jego sporządzenia. Niezależnie od tego w ocenie Sądu I instancji wadliwość podjętej uchwały wynika z naruszenia art. 220 k.s.h, który daje podstawę radzie nadzorczej spółki do zawieszenia członków zarządu w sytuacji gdy kompetencje takie przyznają radzie umowa spółki, tylko z ważnych powodów. W ocenie Sądu Okręgowego pozwany nie wykazał aby takie podstawy zachodziły w stosunku do powoda, co w jego ocenie przesadza o zasadności powództwa.

Uzasadniając orzeczenie o oddaleniu dalej idących żądań powoda, Sąd Okręgowy wskazał, że powództwo jako zbędne zostało oddalone w zakresie w jakim dotyczyło żądania ustalenia, że powód jako Prezes Zarządu Spółki mógł reprezentować Spółkę w dniu 22 czerwca 2011r. i w okresie późniejszym.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z zasadą wynikającą z art. 98 § 1 k.p.c.

Wyrok Sądu Okręgowego z dnia 11 lipca 2012r. zaskarżył w części, co do punktów I i III pozwany, zarzucając zaskarżonemu wyrokowi w pierwszej kolejności naruszenie prawa materialnego:

- art. 220 k.s.h. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że Prezes Zarządu Grupy (...) Spółki z o.o. nie został zgodnie z uchwałą z dnia 22 czerwca 2011r. w czynnościach, a tym samym, że uchwała jest nieważna, stosując błędnie art. 58 k.c. w związku z art. 189 k.p.c.;

- działu VII art. 3 punkt 5 litera b umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Grupa (...) w S. przez jego niezastosowanie pomimo, że zgodnie z tym postanowieniem Rada Nadzorcza była uprawniona do zawieszenia członka zarządu w czynnościach bez względu na przyczyny;

- art. 222 § 1 k.s.h przez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że uchwała Rady Nadzorczej z dnia 22 czerwca 2011r. została podjęta z naruszeniem tego przepisu, gdyż posiedzenie nie odbyło się o godz. 9.00 a o godz. 10.00 o czym nie był zawiadomiony członek Rady A. P. (1), który w tym dniu przebywał za granicą, a zatem bez względu na godzinę posiedzenia nie mógł wziąć w nim udziału.

Ponadto apelujący zarzucił sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału przez ustalenie, że pozwany nie wykazał, że istniały przyczyny do zawieszenia powoda w czynnościach członka zarządu przez dokonanie oceny zebranego materiału dowodowego w sposób sprzeczny z art. 233 k.p.c. poprzez błędne wyprowadzenie wniosku, że budzą wątpliwości okoliczności sporządzenia protokołu z posiedzenia Rady Nadzorczej w dniu 22 czerwca 2011r., nie uwzględnienie przy ocenie, że zachodziły ważne przyczyny zawieszenia powoda w czynnościach w postaci ponoszenia strat przez spółkę i decyzji powoda o pokryciu strat z przyszłych dochodów, w sytuacji gdy spółka nie prowadziła działalności, była zagrożona upadłością, a powód uniemożliwiał R. wykonywanie czynności nadzorczych.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany domagał się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sadowi I instancji.

W uzasadnieniu apelacji pozwany argumentował, że umowa spółki zawierała regulację dającą członkom Rady Nadzorczej uprawnienie do zawieszenia w czynnościach członków zarządu, a Sąd w żaden sposób nie wskazał z jakich przyczyn uznał, że podjęta uchwała narusza zasady współzycia społecznego.

Pozwany wskazywał na brak konsekwencji Sądu, który stwierdził, mimo braku takiego sformułowania w umowie spółki stwierdził, że kompetencje Rady Nadzorczej do zawieszenia w czynnościach członków zarządu istniały tylko w

przypadku istnienia ważnych przyczyn do podjęcia takiej uchwały. Sąd Nie wziął pod uwagę, że przyczyną opóźnienia w rozpoczęciu posiedzenia Rady było działanie podjęte przez powoda oraz okoliczności, że brak informacji o zmianie godziny rozpoczęcia posiedzenia nie miał znaczenia w sytuacji gdy trzeci członek Rady przebywał za granicą i nie mógł brać udziału w posiedzeniu.

Apelujący podnosił, że fakt sporządzenia protokołu potwierdził świadek W. R., a z zeznań innych świadków wynikało, że istniały przyczyny zawieszenia powoda w czynnościach zarządu w postaci podejmowanie przez niego niewłaściwych decyzji w sprawach finansowych i utrudnianiu Radzie Nadzorczej sprawowania kontroli nad finansami spółki.

Powód w odpowiedzi na apelację domagał się oddalenia apelacji pozwanego i zasądzenia od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie rozpoznając apelację pozwanego zważył, co następuje:

Apelacja jest nieuzasadniona.

Można zgodzić się z apelującym, że pewnym mankamentem zaskarżonego wyroku jest brak konsekwencji we wskazaniu jakie przyczyny legły u podstaw oceny Sądu Okręgowego o sprzeczności podjętej uchwały z obowiązującym porządkiem prawnym. W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy stwierdził w swoich rozważaniach, że zwołanie posiedzenia Rady Nadzorczej w dniu 22 czerwca 2011r. narusza porządek podejmowania uchwał wynikający z art. 222 § 1 i 2 k.s.h. Sądu Okręgowy ocenił, że chociaż wszyscy członkowie Rady zostali zgodnie z art. 222 § 1 k.s.h. formalnie zaproszeni na posiedzenie Rady, to z uwagi na to, że posiedzenie Rady odbyło się nie o wyznaczonej godzinie, a o godzinę później miało to znaczenie dla oceny ważności podjętej uchwały.

Sąd Apelacyjny dzieląc zaprezentowaną ocenę co do zasady jaką prawidłową, czuje się w obowiązku również jako Sąd merytoryczny uzupełnić zawarte w uzasadnieniu Sądu Okręgowego wywody o własną ocenę, opartą o ustalenia faktyczne prawidłowo poczynione przez Sąd I instancji, przyjęte przez Sąd drugiej jako własne.

W ustalonych przez Sąd I instancji okolicznościach należało wziąć pod uwagę jakie znaczenie dla podjęcia uchwały miał sposób zwołania i przeprowadzenia posiedzenia oraz czy w związku z tym treść podjętej uchwały nie jest sprzeczna z obowiązującym porządkiem prawnym (art. 58 § 1 k.c.).

Jak prawidłowo ustalił Sąd Okręgowy nie został przyjęty żaden regulamin obrad Rady Nadzorczej pozwanej spółki. Z uwagi jednak na przedmiot podjętej uchwały oraz wyłączenie możliwości głosowania poza posiedzeniem wynikające z art. 222 § 5 k.s.h. nie było możliwości podjęcia uchwał przez członków Rady w trybie art. 222 § 4 k.s.h. W tym kontekście należało ocenić dokonany przez członka Rady Z. I. wybór terminu posiedzenia. Z zeznań Z. I. wynika, że miał wiedzę o tym, że trzeci członek Rady A. P. (1) w chwili zawiadomienia go o posiedzeniu przebywał za granicą i z wysokim stopniem prawdopodobieństwa należało przyjąć, że nie weźmie udziału w posiedzeniu. Ustalenia faktyczne wskazują, że posiedzenie Rady Nadzorczej zwołane zostało w sposób nagły, w pilnym trybie. Świadczy o tym sposób w jaki członkowie Rady byli powiadamiani o zwołaniu posiedzenia Rady. W ocenie Sądu Apelacyjnego zawiadomienie o terminie posiedzenia na 12 godzin przed jego rozpoczęciem nie dawała gwarancji członkom Rady z możliwością zapoznania się z przedmiotem posiedzenia i zagadnieniami które były przedmiotem podjętej uchwały. Wynika to zresztą z zeznań biorącego udział w posiedzeniu o godz. 10.00 W. R.. Z drugiej strony pozwany w żaden sposób nie argumentował z czego wynikał taki pośpiech w podjęciu zaskarżonej uchwały, poza pozbawieniem powoda możliwości reprezentowania spółki na Walnym Zgromadzeniu (...) Spółki z o.o. w S. zwołanym na 22 czerwca 2011r.. Nie bez znaczenia dla oceny ważności podjętej uchwały pozostaje okoliczność oddziaływania Z. I. na drugiego z obecnych członków Rady W. R. w czasie podejmowania uchwały, mimo uprzedniej odmowy przez tego ostatniego w udziale w posiedzeniu z powodu złego stanu zdrowia. Wszystkie te okoliczności dawały podstawę do oceny, że zaskarżona uchwała była wynikiem działań podjętych przez jednego z członków Rady Z. I., który poprzez wywarcie nacisku na drugiego członka i przez faktyczne uniemożliwienie wzięcie udziału w posiedzeniu trzeciemu członkowi Rady doprowadził do podjęcia zaskarżonej uchwały. W kontekście takiej oceny należało stwierdzić, że podjęta w dniu 22 czerwca 2011r. uchwała Rady Nadzorczej naruszała art. 58 § 2 k.c. ponieważ podjęta została z naruszeniem zasad,

które w świetle poczucia sprawiedliwości można by uznać za uczciwe i zgodne z dobrymi obyczajami, a dodatkowo odpowiadające interesom spółki, a nie partykularnym interesom osób pełniących określone funkcje w jej organach. Powyższe ustalenia i ocena dawały podstawę do uwzględnienia powództwa na podstawie art. 189 k.p.c. w zakresie uwzględnionym zaskarżonym wyrokiem. Powyższa ocena odnosi się również do zarzutu apelującego jakie znaczenie dla oceny ważności podjętej uchwały miało przesunięcie terminu rozpoczęcia posiedzenia Rady z godz. 9.00 na 10.00. Ten niesporny w sprawie fakt również należało ocenić jako skutek pozaprawnych działań jednego z członków Rady, który parł do uchwalenia zawieszenia w czynnościach członka zarządu.

Wobec stwierdzenia nieważności podjętej uchwały z obowiązującym porządkiem prawnym bez znaczenia dla oceny jej ważności pozostają ustalenia Sądu I instancji dotyczące sporządzenia protokołu z przebiegu posiedzenia Rady. W ocenie Sądu Apelacyjnego przeprowadzone w sprawie dowody, a w szczególności złożony oryginał protokołu (k.243), zeznania Z. I. i W. R. nie dawały Sądowi I instancji podstaw do poddawania w wątpliwość faktu spisania protokołu. Ponieważ jednak ta okoliczność faktyczna nie miała w ocenie Sądu Apelacyjnego wpływu na ocenę prawidłowości zaskarżonego wyroku, szczegółowe omawianie tej kwestii przez Sad Apelacyjny jest zbędne.

Sąd Apelacyjny nie podziela natomiast zarzutu naruszenia zaskarżonym wyrokiem prawa materialnego w szczególności wskazanych przez apelującego postanowień umowy spółki. Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że apelujący popada w sprzeczność zarzucając z jednej strony, że Sąd I instancji nie wziął pod uwagę, że istniały ważne powody do podjęcia uchwały o zawieszeniu w czynnościach członka zarządu, a z drugiej strony podnosi, że według umowy spółki, Rada Nadzorcza mogła zawiesić powoda w czynnościach bez jakiegokolwiek przyczyny.

Treść art. 220 k.s.h. daje Spółce uprawnienie do umownego rozszerzenia kompetencji Rady Nadzorczej ale tylko w zakresie określonym ustawą. Skoro w ustawie zastrzeżono rozszerzenie kompetencji Rady do prawa zawieszania w czynnościach członków zarządu ze wskazaniem, że podstawą zawieszenia mogą być tylko ważne powody, to brak jest uzasadnienia do uznania za słuszny poglądu apelującego aby takie kompetencje Rady istniały również co do możliwości zawieszenia w czynnościach członków zarządu bez jakiegokolwiek przyczyny.

Takie rozszerzające rozumienie art. 220 k.s.h. pozostawałoby w oczywistej sprzeczności z treścią art. 219 § 1 – 4 k.s.h. określającego podstawowe uprawnienia i obowiązki rady nadzorczej spółki z o.o.

Nie ma też racji apelujący o ile podnosi, że przeprowadzone w sprawie dowody dawały podstawę do ustalenia, że istniały w rozumieniu art. 220 k.s.h ważne przyczyny uzasadniające w dacie podjęcia uchwały zawieszenie powoda w czynnościach członka zarządu spółki. Zgodnie z poglądami prezentowanymi przez doktrynę wymienione ważne powody mogą wiązać się zarówno z winą, a rzadziej z brakiem winy. Zalicza się do nich przykładowo nielojalne działanie wobec spółki, naruszenie podstawowych obowiązków członka zarządu, uchylenie się od czynności reprezentacyjnych, ignorowanie posiedzeń zarządu, ukrywanie dokumentów, brak współdziałania z innymi członkami zarządu, nienależyta współpraca z członkami rady nadzorczej itd. W ocenie Sądu Apelacyjnego trafna pozostaje ocena i ustalenia sadu I instancji, że w okolicznościach Niniejszej sprawy nie da się postawić powodowi takich zarzutów, w szczególności zaś, że ponosi on odpowiedzialność za złe wyniki finansowe spółki. Należy w tym kontekście zauważyć, że podjęte przez członka Rady Nadzorczej działania mają charakter działań które na podstawie z art. 219 § 2 k.s.h. stanowią przejaw "mieszania się" w procesy zarządzania, wbrew zasadzie powiązania odpowiedzialności za dokonywanie czynności zgodnie z przyjętymi dla spółki z o.o. zasadami podziału kompetencji.

W konsekwencji powyższych ustaleń, oceny i rozważań Sąd Apelacyjny nie znajdując podstaw potwierdzających zasadność zarzutów zawartych w apelacji pozwanego, na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł o oddaleniu apelacji.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczona na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie pełnomocnika powoda ustalone w wysokości odpowiadającej § 12 ust. 1 punkt 2 i § 10 punkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...).

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji.